

МЕТОДИ ЛЕГІТИМАЦІЇ ПОЛІТИЧНОЇ ВЛАДИ В УМОВАХ АВТОРИТАРНОГО ПОЛІТИЧНОГО РЕЖИМУ В БІЛОРУСІ

Постановка проблеми. Благополуччя кожної держави та кожного її громадянина багато в чому залежить від рівня ефективності та результативності системи влади. Без підтримки громадськості та визнання їхнього права на здійснення державно-управлінської діяльності уряд та інші особи, які беруть участь у публічних адміністративних процедурах, не можуть здійснювати свою владу. Завдяки легітимності політичної влади можна досягти цього стану. Питання легітимності влади є одним із найактуальніших і найважливіших завдань сучасної політичної теорії. Говорячи про стабільність політичної системи, стійкість політичного розвитку, координація відносин між країною та суспільством, ми повинні включити їх у стандартний перелік концепції легітимності влади, оскільки лише воно може забезпечити надійну основу для ефективного розвитку владних відносин.

Мета. Проаналізувати способи легітимності політичної влади в умовах авторитарного політичного режиму

Для досягнення мети ми ставимо наступні завдання:

- розкрити поняття «легітимність»;
- проаналізувати легітимність політичної влади в умовах авторитарного політичного режиму в Білорусі

Виклад матеріалу. Легітимність політичної влади - це процес, яким вона набуває якості легітимності, що виражає правильність, виправданість, справедливість, правову й моральну законність та інші чесноти влади. Легітимність влади зазвичай оцінюється виходячи з того, чи відповідає вона інтересам більшості людей. Результатом легітимності державної влади є її авторитет серед громадян та визнання правлячої влади. Вид легітимності влади в державі визначає рівень її економічного і політичного розвитку. Чим нижчий рівень легітимності, тим частіше влада буде вдаватися до силового примусу.

Традиційно виділяють декілька головних форм легітимності політичної влади. Вперше всесвітньвідомий соціолог М. Вебер виділив три види легітимності влади: **традиційну** (довго вікова традиція підпорядкування: царів, князів, імператорів і так далі), **харизматичну** (довіра і підпорядкованість суспільства якійсь певній харизматичній особі), **раціонально-легальну** (підпорядкованість владі, яка проста, зрозуміла і її діяльність ґрунтується на основі демократичних законів). Ці три типи найчастіше використовуються в науковому дискурсі.

Аналізуючи легітимність авторитаризму та демократичних режимів, ми повинні брати до уваги той факт, що в світі не існує жодної держави де б всі люди думали, що чинний режим є повністю легітимним. Частина населення ставиться байдуже до влади, є прихильники і звичайно, що сторонники. З певним часом більшість режимів втрачають легітимність. Це все залежить від того чи виконує влада дані обіцянки, також від швидкості розпаду коаліції, що підтримує певний режим. Проте демократичні режими оновлюються шляхом виборів, які можуть привести до влади нові союзи та нову політику. Щодо авторитарних режимів, то оновлення влади може бути однією з найнебезпечніших проблем, якщо не має чітко встановленого механізму самооновлення. Відсутність його може привести до кризи легітимності влади. Авторитарні режими на відсилаються до традиційної легітимності і також не застосовують звичний для суспільства процес формування, затвердження уряду та парламенту на основі конкурентних виборів. Зазвичай даний режим буде доволі просту структуру політичної влади. Також відсутність системи противаг та публічної дискусії, за допомогою яких інформація про прийняття рішень стає загальнодоступною, зменшує і так доволі низький рівень суспільної віри в право суб'єкта управління реалізувати керування державою. Однак, на сьогоднішній день питання легітимності політичної влади є доволі досить актуальним для держав авторитарного режиму.

Яскравим прикладом проблеми легітимності є Білорусь. Лукашенко, як і інші диктатори вивчили урок про те, що для збереження авторитарної системи вкрай необхідна підтримка її легітимності в очах підвладного народу. Однак, якщо в демократичних державах в якості інструменту легітимності влади виступають чесні вибори, то в недемократичних режимах – це заклик до почуття національної гордості серед населення. Також для легітимності існуючого режиму невіддільною функцією суспільству державний апарат буде використовувати всі наявні в запасі ресурси для тиску на громадську думку за допомогою як монополізованих ЗМІ, так і за допомогою інших вторинних інститутів. Протягом останнього десятиріччя інститути громадянського суспільства в Білорусі вели боротьбу за виживання, були практично усунені від участі у виборчих кампаніях, не мали належної можливості здійснювати свої функції. До речі, в зв'язку з останніми подіями в Білорусі значна кількість країн наголосили на тому, що не визнають сфальшовані результати президентських виборів в Білорусі та не вважають Лукашенка легітимно обраним лідером країни.

Висновки. Легітимність політичної влади є важливим аспектом, головною умовою, оскільки довіра та підтримка людей визначають рівень ефективності влади. Завдання будь-якого правлячого режиму не допустити кризи легітимності. Отже, для того щоб отримати легітимність в суспільстві політичній владі замало володіти верховенством, застосовувати легітимний примус чи мати апарат управління, потрібно використовувати право та всі соціальні норм для регулювання суспільних відносин, для того щоб отримати соціальне визнання та легітимність більшості населення.

Підсумовуючи все вищесказане, ми можемо констатувати, що «надзвичайно стабільна» і невіддільна товариству «білоруська модель» державного управління легітимізується допомогою сукупності різних інструментів інформаційного та ідеологічного типу, контролю та інших технологій. Це і власне пропаганда, що закликає населення до патріотизму, і конструювання образу зовнішнього ворога, обіцянка економічного зростання, а також вибори і референдуми. Отже, феномен моделі легітимності білоруської влади полягає в тому, що тут застосовується не якийсь один інструмент, а їх сукупність. Робота яких спрямована перш за все на конструювання у суспільстві такого сприйняття і такого знання про «справжню» владу, яка б з високою часткою ймовірності збільшила б ступінь її легітимності і, таким чином забезпечувало б постійну стабільність і стійкість існуючого в Білорусі політичного режиму.

Список використаних джерел

1. Стельмах А. Сутність та способи легітимності політичної влади в Україні. 2019р. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/34804/1/131.pdf>
2. Радченко О.О. Компаративний аналіз моделей легітимності влади в авторитарному та демократичному суспільствах. Актуальні проблеми державного управління. 2013. Вип. 2. С. 14-16.
3. Цокур Є. Г. Типологія політичних режимів у контексті специфіки їх легітимності. Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили. : Політологія. 2010. С. 10-14
4. Клак О. Легітимність режимів: фактори, проблеми, способи вимірювання. 2018р. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/30681/1/15.PDF>
5. Шипунов Г.В. Авторитарний режим у Білорусі: історія становлення. 2014р. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/268617859.pdf>